

Uit de verenigingen:

- Blz. 2 Verslag Open Monumentendag Swalmen 8 september j.l.
- Blz. 3 Voortgang Aezel Projek
- Blz. 3 Lezing over het boek: 'Natuur voor elkaar'
- Blz. 5 Handleiding mediabank Heemkundevereniging Maas en Swalmdal
- Blz. 6 Jaarprogramma Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal - MHVS en schenkingen
- Blz. 6. Digitale nieuwsbrief Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal
- Blz. 7 Archeologiedagen voor jong en oud

Overige artikelen:

- Blz. 7 Metaalbedrijven in Reuver per 05-08-1968
- Blz. 8 Kunst in Boukoul
- Blz. 9 Interview mit Ricks Wuts
- Blz. 11 Herfstcollage
- Blz. 12 'Om de zekere jaren' draaksteken
- Blz. 14 Uit de oude doos
- Blz. 14 Militieplichtigen Belfeld jaargangen 1836-1838
- Blz. 16 Het monument voor de oorlogsslachtoffers van Swalmen
- Blz. 18 Zo was het (13) kern van Reuver
- Blz. 19 Kroniek van Swalmen, april, mei en juni 2018
- Blz. 20 Leuk om te bewaren
- Blz. 21 Rectificatie en gedicht Kruisbooggezelschap 'De Vrijwillige Schutters'
- Blz. 22 Krach
- Blz. 23 In de 'sjaersjtool'
- Blz. 24 Fotocollage reis naar Koblenz

Foto's aangeleverd door:

Fons Nijssen	blz 2, 3
Hans Simons	blz 4, 11, 16, 19, 22
Luc Simeon	blz. 8, 9, 10
Herm Verlinden	blz, 14
Thei Derks	blz, 18, 23, 24
Joep Smeets/Jos Kilaars	blz. 24

Uit de verenigingen:

Open Monumentendag, zaterdag 8 september 2018

Annelies Hermans

Een zonnige zaterdag, prima wandel- en fietsweer; we hopen op voldoende belangstelling voor de bedrijven die hun medewerking verlenen. Ik ga op pad om ze een voor een te bezoeken.

GHYCZY – Reubenberg 25

Hartelijke ontvangst door Felix, zoon van oprichter Peter Ghyczy, Hongaarse immigrant.

Eerst naar de werkplaats, waar de tijdloze, functionele producten volgens Ghyczy design hun oorsprong vinden. Doelstelling: het maken van kwalitatief hoogwaardige meubelen, lampen en accessoires, met oog voor duurzaamheid. Tafels zijn demontabel, als plat pakket te vervoeren: minder vrachtruimte. Basis van meubels is vaak een zes meter lang vierkant buisframe van rvs of messing. Hout komt van toeleveranciers; lakken en afwerken gebeurt hier. Diverse meubelstukken met unieke vondsten qua doelmatigheid. Men kan originele Ghyczy objecten laten restaureren. Er zijn verschillende stijlen, de prijzen gaan van redelijk tot bedragen waarbij de meesten even met de ogen knippen. Er wordt veelal op bestelling gewerkt; wel zijn er afgeprijsde showroommodellen. Binnenkort komt er een flexibele collectie, jong van stijl en met een prettig prijskaartje. In totaal waren er ruim 50 bezoekers.

WEPA (Van Houtum) – Reubenberg 8a

Heel handig, tegenover Ghyczy. Voor de duidelijkheid: dit is deel twee van de Swalmer papierproductie. Jac Buskens leidt ons via 'groene paden' rond door deze vestiging van de Westfälische Papierfabriek, waar het halffabricaat van de Boutestraat wordt verwerkt. Enorme rollen papier van zo'n 1500 kilo zijn begin van een proces waarin 65 mensen in drie- en vijfploegendienst continu

de machines draaiend houden. Onder perfecte omstandigheden zou het productieproces beginnen bij die rol en eindigen bij de pallet met dozen (bijv. toiletrollen) in de laadruimte, waar de heftruckchauffeur dit in de vrachtwagen zet. Tot dan is er geen mensenhand aan te pas gekomen. Er zijn drie soorten: Satino (eigen product), blanco (dit stickert de afnemer zelf) en voorgedrukt, maar ook 'handdoekjes.' Duurzaamheid: Satino Black wordt zeer milieuvriendelijk gemaakt; er liggen zonnepanelen op het dak, die geven genoeg energie voor de dagdienst; warmte vanwege gebruik van perslucht wordt opgeslagen voor de winter; papierafval (ong. 7%) gaat terug naar de Boutestraat voor hergebruik. In totaal waren hier 100 bezoekers.

WEPA – Boutestraat 125

Ronald Kok informeert ons inzake het proces van oud naar nieuw papier. Er werken zes operators, van wie twee reserves. Oud papier (geen cellulose)

wordt gekocht bij de tussenhandel, zoals Peters Recycling, die in Swalmen papier ophaalt. Ook etiketten van bierflesjes worden verwerkt. De enorme kubussen samengeperst papier worden pulp door ze te mengen met water en een soort zeep, waardoor inkt en andere verontreinigingen oplossen. De homogene massa gaat daarna door een 7 mm zeef waarin grove deeltjes achterblijven. Twee operators regelen via computers voortgang en bewaking van beide processen, eindigend met wit en grijs papier. Bij storing is exact te zien bij welke lijn waar een blokkade zit. Eindproduct is papier van 0,07 tot 0,2 mm dik, soms groen of blauw geverfd, voor bijvoorbeeld handdoekjes. Op deze locatie mocht men ongeveer 200 bezoekers verwelkomen, uit o.a. Roggel, Roosteren, Beek en Donk, Eindhoven, Den Haag, en natuurlijk uit Swalmen en Roermond.

Ook onze eigen locatie op Stationsstraat 15 was opengesteld voor geïnteresseerden. Er kwamen ongeveer 50 bezoekers. Deze open Monumentendag was op alle gebieden een succesvolle dag.

Voortgang Aezel Project

Het Aezel Project (Archief voor Erfgoed van Zuid-Nederlandse Eigendommen en Leefgemeenschappen) heeft tot doel een breed platform te bieden voor historisch erfgoed en richt zich op wie, waar, wanneer en wat. **Wie** door doop-, trouw- en begraafgegevens te bundelen, **waar** door kadastrale gegevens op kaart te zetten, **wanneer** door geschiedenis vast te leggen en **wat** door erfgoed hieraan te koppelen.

Op dit moment ligt de nadruk op de kadastrale gegevens. De vereniging werkt hieraan mee doordat vrijwilligers het materiaal voor interactieve kaarten van 1842 hebben ingebracht, dit onder leiding van Arno Wilmsen. Een groep heeft de gegevens van de eigenaren van percelen in 1842 ingevoerd in Excel.

Daarnaast heeft Arno de oude kaarten eerst digitaal op de moderne kaarten gezet en ze daarna overgetekend. Daarna zijn de gegevens in een databank gezet en gecombineerd tot interactieve kaarten. Nu is het bijvoorbeeld mogelijk om direct vanuit een moderne kaart in het verleden te kijken en daarover gegevens van hun eigenaren op te vragen, of andersom vanuit een persoon te zien waar hij eigendommen had.

Het Aezel team heeft vijf erfgoed websites gemaakt om te testen: overzicht, genealogie, kaartmateriaal, historie en erfgoed. Het team is hard bezig deze te verfijnen, te baseren op een 'big data' databank en om alle beschikbare kaarten er op te zetten. De verwachting is dat deze eind van het jaar als proef beschikbaar komt. Dan kan de vereniging hier ook zelf gegevens op zetten.

Lezing over het boek: 'Natuur voor elkaar'

Herm Geraedts

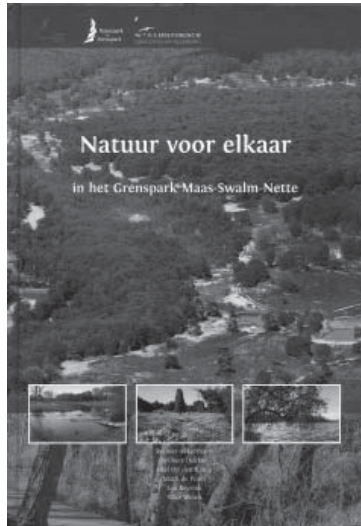
Op 24 mei vond in hoeve Genoenhof in Swalmen een mooie lezing plaats over het onlangs verschenen boek: 'Natuur voor elkaar in het Grenspark Maas-Swalm-Nette'. In dit fraaie boek worden liefst 21 natuurgebieden tussen Echt en Venlo beschreven, ook aan de andere kant van de Maas en in het Duitse grensge-

bied. De geschiedenis en de betekenis van al deze gebieden worden verteld met verhalen en foto's en van elk gebied wordt een mooie wandeling besproken. Ook het Brachter Wald met het munitiedepot, het Elmpeter Schwalmbruch, het middenloopgebied van de Swalm en het Meerlebroek worden beschreven! Het boek is zeer de moeite waard en is te koop

bij de boekhandels in de regio voor de prijs van € 15,-.

Op deze avond vertelde dhr. Leo Reyrynk over De Krickenbecker Seen en het Elmp-ter Schwalmbruch, waar hij als deskundige zijn licht over liet schijnen. Dhr. Reyrynk is als Nederlandse bioloog al jaren in dienst bij het

Maas-Swalm-Nette Verband, de natuurorganisatie in het Duitse grensgebied. De Krickenbecker Seen zijn ontstaan door turfwinning sinds de 17de eeuw rond het slot Krickenbeck. Vanaf het begin van de 19de eeuw stak men turf vanuit bootjes. Zo ontstonden 4 grote veenplassen, waartussen nu het informatiecentrum Biologisch Station Krickenbecker Seen ligt, de moeite waard om te bezoeken. Het gebied werd reeds voor de oorlog aangewezen als beschermd natuurgebied en is vooral van belang voor watervogels als broedgebied, doortrekgebied en overwinteringsgebied. Veel vogelsoorten komen er voor zoals: Waterhoen, Meerkoet, wilde zwanen, Tafel- en Slobeenden, Kuifeend en veel ganzensoorten. Doordat in de rivieren Nette en Renne waterzuivering wordt toegepast is het water in de meren veel beter van kwaliteit geworden. Men probeert door rietaanplant in ondiepe gebieden deze weer geschikt te maken voor rietvogels zoals de Roerdomp en de Rietzanger. Ook de Blauwborst is weer gesignaleerd zoals enkele foto's ons lieten zien. Voor de wandelaars zijn in het gebied ook enkele vogelkijkhutten geplaatst. Van hieruit kan men waarnemen hoe Waterhoentjes, Meerkoe-ten en Futen hun kuikens grootbrengen. In het gebied komen meer dan 30 libellensoorten

voor, met fraaie namen zoals Vroege Glazenmaker en Grote Roodoogjuffer.

Ook zeldzame planten zoals Wilde Gagel en Kleine Zonnedauw zijn er te vinden. Om bedreigde plantensoorten te beschermen, worden in het gebied beheermaatregelen uitgevoerd en worden Elzen en Berken en andere opkomende struiken verwijderd, daar anders bosvorming optreedt en allerlei zeldzame planten verdwijnen.

Het gebied is op ongeveer 15 km vanaf Venlo gelegen en is per fiets of auto goed bereikbaar. Op de Taubenberg staat een hoge uitkijktoren vanaf welke men een geweldig uitzicht heeft.

Het bij ons bekende gebied Elmp-ter Schwalmbruch is ongeveer 65 ha groot en sluit aan op ons Swalm-dal. Het was vroeger een veel groter veenmoeras in het dal van de Duitse Swalm. De vroeger meanderende loop van de Swalm is nog herkenbaar. Deze Swalm is nu deels gekanaliseerd, maar men heeft oude meanders weer open gemaakt en nu is het een bijzonder fraai natuurgebied geworden met een centraal veenmoeras. Door het gagelveen werd een knuppelpad aangelegd en bij het jeneverbesen-struweel werd een uitzichttoren gebouwd. Het beheer vindt voor een deel plaats door een kudde van een oud schapenras: Moorschnucken. In het gebied komen diverse zeldzame planten voor zoals Zonnedauw, Blauwe Gentiaan, Gagel. En veel vogelsoorten: liefst 89 soorten zijn geteld waaronder de Blauwborst, de Kleine Karekiet, Waterral, Roodborsttapuit, Boomleeuwerik en Nachtzwaluw. Ook

hier komen vele soorten libellen voor. Van dit alles kregen we mooie plaatjes te zien en een goed verhaal te horen. In het boek staan dan ook vele foto's van de voorkomende planten, vogels, en amfibieën. En natuurlijk verhalen over het waardevolle stuk natuur zo dicht bij huis.

Voor wie dit gebied of een van de 20 andere gebieden nog beter wil leren kennen of voor wie fraaie wandelingen wil maken is het boek zeker de moeite waard.

Informatie over het boek en de wandelingen is ook te vinden op internet: <http://www.grenspark-msn.nl/>-

Grenspark-beleven/Boek Natuur voor elkaar.html.

Aan het einde van de lezing werden we nog even gewezen op de mooie WWW-(Water-Wandel-Wereld)-wandelingen die ook in het Maas-Swalm-Nette gebied zijn uitgezet, herkenbaar aan blauwe bordjes met een witte W op.

Jammer dat er niet heel veel belangstellenden waren voor deze mooie lezing, maar voor wie van wandelen en van de natuur in onze omgeving houdt: ga naar de boekhandel en koop dit boek, lees, kijk en wandel ze!

Handleiding mediabank Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal

Arno Wilmsen

Het bestand vinden in de mediabank op de site van de HVMS kan op diverse manieren gebeuren.

Als eerste selecteert men onder Type het gewenste bestandsformaat.

- Aanwezige keuzes zijn achtereenvolgens Audio (spraak) – Audio (muziek) – Foto – Pdf of video. De standaardwaarde is ingesteld op foto.

Zoekmogelijkheden:

- Bij de regel 'doorzoek alle velden' kan men de complete mediabank in een keer doorzoeken op een bepaald kenmerk (Naam – Straat etc.).
- Indien men een bepaalde foto al eens eerder heeft bekeken en het ID nummer is bekend vult u dit in in kolom 1 (ID).
- Alle foto's op een bepaald adres (al dan niet met huisnummer) worden gevonden door het adres in de betreffende kolom alsmede de plaats in te vullen.
- In 'Omschrijving' kan men zoeken op specifieke kenmerken, die mogelijk aan het bestand zijn gekoppeld. Denk hierbij aan namen van personen, verenigingen, organisaties etc. Het invoeren van een gedeelte van de naam is meestal al voldoende om te vinden wat men zoekt.
- Op datum zoeken. Soms is de exacte datum waarop de foto gemaakt is bekend, maar meestal niet. Vul het jaar in bij 'Circa' om alle foto's uit dat jaar te bekijken.

Vergeet niet de jaren ervoor en erna te bekijken, omdat vaak bij de oude foto's niet zeker is dat het jaartal klopt.

- Rechthebbende: Zoekt men een foto die door een bepaalde persoon gemaakt is, of de eigenaar van een bepaalde foto, zoek dan onder 'Rechthebbende'. Alle eigenaren zijn verwerkt in een pulldown menu.
- De heemkundevereniging heeft een aantal collecties foto's in bezit. In de kolom 'collectie' kan men uit een pulldown menu de collecties bekijken.
- We hebben getracht om alle bestanden aan een bepaald onderwerp te linken. In het pulldown menu onder 'collectie' kunt u een keuze maken uit de collecties die we hebben aangemaakt.

Combinaties van de zoekopdrachten zijn eveneens mogelijk (b.v. plaats en adres en of onderwerp).

In het laatste blokje van de regel met opgave van de paginanummers kan men kiezen hoeveel bestanden op een bladzijde te zien zijn (5 – 10 – 20 – 30 – 100). De tweede kolom laat een miniatuur zien van de foto die men kan bekijken.

Drukt u op de kaart dan wordt zichtbaar waar de foto gemaakt is.

Mede door de wet op de privacybescherming hebben we een mogelijkheid aangebracht om te reageren op het bestand dat we presenteren. U kunt direct wijzigingen dan wel aanvullingen doorgeven, of aangeven dat u liever hebt dat de foto niet getoond wordt.

Jaarprogramma 2018 Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal en Milieu- en Heemkunde Vereniging Swalmen

14 oktober	Herfstwandeling in De Lanck Swalmen; gezamenlijke activiteit met IVN De Steilrand
12-14 oktober	Nationale archeologiedagen (HVMS)
oktober	Lezing over de 80-jarige oorlog in Limburgs perspectief; Jean Knoors (gezamenlijke activiteit)
27 oktober	Nacht van de Nacht (gezamenlijke activiteit)
najaar	Dialectavond met Pierre Bakkes en Georg Cornelissen
november	Presentatie jaarboek HVMS
november	Heemkundeleden vertellen over hun passie... Een drietal leden vertellen elk over een aspect van de heemkunde waar ze bijzonder in zijn geïnteresseerd (gezamenlijke activiteit)
26 december	Kerstwandeling (gezamenlijke activiteit)

En verder... het programma kan nog worden aangepast. Er staan (onder voorbehoud) enkele kleine excursies op het programma. Te zijner tijd komen we hierop terug. Nadere publicaties in 't Zjwaemke, VIA Roermond, VIA Beesel en VIA Tegelen-Belfeld.

Wandelingen Swalmdalgidsen en kanotochten. Deze activiteiten worden georganiseerd door Staatsbosbeheer en zijn niet gratis. Nadere publicaties in 't Zjwaemke, VIA Roermond, VIA Beesel en VIA Tegelen-Belfeld. Zie ook www.natuurlijkasselt.nl en voor de wandelingen met de Dorpsgidsen in Beesel, zie www.rondleidinginbeesel.nl.

Het jaarprogramma van IVN De Steilrand is te vinden op (<http://ivn.nl/afdeling/de-steilrand>).

Schenken aan MHVS

Archief van Volleybalvereniging S62, vanaf 1965 t/m 2012; afkomstig van J. Vercoulen.

Digitale nieuwsbrief Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal

Jan Moors

We hebben een tijd lang een digitale nieuwsbrief gehad. Hierop konden jullie je gratis abonneren. Deze kwam periodiek uit en via deze nieuwsbrief kregen jullie informatie over verenigingsactiviteiten zoals bijvoorbeeld lezingen.

De nieuwsbrief is een tijd 'uit de lucht' geweest in verband met de nieuwe wetgeving over persoonsgegevens.

Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal wil graag de digitale nieuwsbrief blijven bezorgen aan alle mensen die zich hiervoor hebben aangemeld. Aanmelding vond de laatste jaren o.a. automatisch plaats via het emailadres dat jullie hebben opgegeven bij de aanmelding.

In het kader van nieuwe privacy-wetgeving

willen we graag jullie toestemming om dat emailadres te blijven gebruiken.

Hoe kunnen jullie die toestemming geven?

Wil je de digitale nieuwsbrief blijven ontvangen, dan hoef je niets te doen.

Wil je de digitale nieuwsbrief niet meer ontvangen dan stuur a.u.b. even een mail aan [info@maas-en-swalmdal](mailto:info@maas-en-swalmdal.nl) en schrijf daarin dat je nieuwsbrief niet meer wil ontvangen.

Heb je de nieuwsbrief tot nu toe niet ontvangen en wil je je daarvoor aanmelden dan stuur s.v.p. een mail met je naam, adres en emailadres naar jrm.moors@gmail.com

Je wordt vervolgens opgenomen in de verzendlijst.

Archeologiedagen voor jong en oud

Wiel Luys

Vind je archeologie reuze interessant of wil je later misschien zelf archeoloog worden? Op 12, 13 en 14 oktober zijn de Nationale archeologiedagen. Op die dagen kan een groot publiek van dichtbij ervaren wat archeologie zo leuk maakt. De werkgroep archeologie van de Heemkundevereniging Maas en Swalmdal heeft hiertoe een interessant programma gemaakt. Zo kunnen kinderen en volwassenen in Asselt en Reuver interessante ontdekkingen doen.

Op zoek naar de Vikingen?

Op vrijdag 12 en zaterdag 13 oktober staat in Asselt de archeologie van de Vikingen centraal. Archeologen van Archeologisch bedrijf Saricon uit Sliedrecht gaan een magnetometrisch onderzoek doen naar de grachten van een vermeend Vikingkamp en de putten van een opgraving uit 1927-28. Toen voerde de archeoloog van het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden, J.H. Holwerda, opgravingen uit en meende hij het kamp van de Vikingen gevonden te hebben.

Om 10.45 uur en 13.15 kunt u deelnemen aan een rondleiding op het onderzoeksterrein, maar ook rond het oude kerkje en omgeving en het cultuurhistorisch museum met haar rijke collectie. De duur van de rondleiding incl. bezoek aan het onderzoeksterrein is ca. 1,5 uur.

Op zaterdag zal het programma worden herhaald. Alleen is dan het archeologisch bedrijf

ArcheoPro uit Eysden aanwezig om weerstandsmetingen op het terrein uit te voeren.

Locatie: Achter het museum aan de Pastoor Pincersstraat in Asselt.

Voor één dag een archeoloog

Op zaterdag 13 oktober is er een speciale activiteit voor de jeugd. Tussen 10.00 en 15.00 mogen ze op een terrein nabij het veer Beesel-Kessel zoeken met een echte metaaldetector. Ze krijgen eerst een korte instructie over de werking van de metaaldetector en welke regels er gelden bij het zoeken. Daarna kunnen ze zelf aan de slag. De tijd dat er gezocht kan worden, hangt af van de drukte. De vondsten kunnen ze laten determineren door de aanwezige (amateur) archeologen en mogen ze zelf houden. Er is ook de mogelijkheid om oude vondsten, zoals bijvoorbeeld munten, van thuis mee te nemen. Deze vondsten worden zo goed mogelijk gedetermineerd. Verder zijn er bodemvondsten uit Roermond, Reuver en Swalmen te bezichtigen. Voor een metaaldetector wordt overigens gezorgd.

Archeowandeling in het Swalmdal

Op zondag 14 oktober is er van 10.00-12.00 een wandeling langs archeologische bezienswaardigheden in Swalmen. We komen langs een middeleeuwse gerechtsplaats, grafheuvels uit de steen- en bronstijd, een landweer, een Romeinse weg en zelfs delen van de uit de Tweede Wereldoorlog daterende Duitse verdedigingslinie: de Westwal.

Vertrekpunt is café De Bos, Bosstraat 115 in Swalmen. Daar is ook ruime parkeergelegenheid.

Metaalbedrijven in Reuver per 05-08-1968

(staande lijsten van de KvK, opgesteld door provinciaal bestuur)

H.Thissen

Bedrijfsnaam, adres, aantal werknemers en producten

Bremix NV, Mariastraat 22 Reuver, 52, fabricage van stalen meubelen, slaapkamers, kantinameubelen, ziekenhuismeubelen, bankstellen

Bremmers' matrassen-, ledikanten- en clubmeubelfabriek, Dr. Poelsstraat 3 Reuver, fabricage van stalen meubelen, o.a. slaapkamermeubelen

Colberts ledikanten- en matrassenfabrieken, Rijksweg 12 Reuver, 40, fabricage van slaapkamermeubelen, staaldraadmatrassen, ziekenhuismeubelen

Firma Henco IJzergieterij, Broeklaan 17A Reuver, 5, IJzergieterij

Machine- en staalbouw Hovuma NV, Henri Hermansstraat 1 Reuver, 15, algemene machinebouw, constructiewerken, fabricage van hijs- en transportinstallaties, mechanische pallettrucks, magazijnstellingen

NV Jamach, Mariastraat 12 Reuver, 17, fabricage van brug- en portaalkranen, houtlengtesorteermachines, lorries, loodsen

Metaco, Bergerhofweg 1 Reuver, 30, alle non ferrogietwerken voor de machine-industrie; speciale produkten voor de textielindustrie, o.a. kettingbomen, kettingboomschijven, remtrommels, spoelklossen

Firma Peeters en Naus, Mariastraat 24 Reuver, 30, galvanisch bedrijf (slijpen, polijsten, vernikkelen, verchromen, trommelnikkelen)

Rutten stalen meubelen en Matrassen NV, St. Jorisstraat 14b Beesel, 22, fabricage van stalen slaapkamermeubelen

Thielco staalindustrie NV, Dr. Poelsstraat 2 Reuver, 40, fabricage van stalen roosters voor bordesvloeren, stalen voetroosters, stalen roostertrap treden, balconhekken. Loonverzinkerij

NV machinefabriek en handelsmaatschappij Mehamij, Dr. Poelsstraat 4 Reuver, fabricage van chemische wasserijmachines, oa reinigingsmachines, tumblers, aktiefkoolinstallaties, pantalonstomers, stoomstrijktafels, diverse kleinere apparaten.

Kunst in Boukoul

Luc Simenon

In een der Boukoulse cafe's kwam een tijdje terug een kunstwerk ter sprake dat zich bevindt op de zijgevel van het adres Boven Boukoul 48. Het kunstwerk was bij iedereen bekend, maar niemand kon zeggen wat er uitgebeeld werd; duidelijk was wel dat men het mooi vond.

Over de maker was men het niet eens, sommigen hadden geen idee, maar een persoon meende met stelligheid te melden dat de maker Herman Essenissi was. Een uitgebreid internet onderzoek betreffende deze naam leverde niets op.

Dan maar naar het opgegeven adres om een foto te maken en het kunstwerk eens goed te bekijken. Daaruit bleek dat de maker het kunstwerk signeerde had met 'Herman

Driessen 1991'.

Hij is een bekende kunstenaar uit Beesel die tegenwoordig in Frankrijk woont.

Contact met de Stichting Beesels Keramisch Erfgoed leerde al snel dat het betreffende werk niet bij deze stichting bekend was.

Ondertussen was al ontdekt dat het werk 'Lente/Zomer/Herfst/Winter' ofwel de '4 jaargetijden' voorstelde.

Eindelijk meer duidelijkheid over een mooi kunstwerk!

Interview mit Ricks Wuts

Annelies Hermans

Mit 'n tas kóffie veur de naas kalle v'r get in 't algemeen. Daonao waert Ricks 't vuur aan de sjene gelag:

Ricks, de meiste luuj kènne dich van de 'Doe-Het-Zelf' op de Boutesjtraot. Wie zoojs se dichzelf ómsjrieve, sónger de zaak te numme?

Det is gaar neet meugelik, die zaak en ich, det is ein geheel.

Laote v'r bieje 't begin sjtarte: oet wiewäöl persone besjtóng uch gezin?

Pap en mam, es aadkste maedje mien zöske Marlie, daonao kump José, en in 1962 kwoom ich es lèste d'r bieje.

Woor dienne pap, Karel (Wuts), de eerste eigeneer van de winkel?

Det klop. Hae woor van beroep houtdrejjer, haaj (wie d'r nag in 't Maagdehoes op 't Kerkpaad woonde) 'n zelfsjtenjig bedrief mit personeel aan de Riekswaeg, wo later de DURO is gewaes. Wie pap en mam hiej oppe Boutesjtraot in 't vreuger woonhoes van 'Sjreurs Maria' (tant van pap) kwome wone, is hae achteróm in de werkplaats wiejer gegaon mit die houtdrejjerij. In mien gebaortejaor (1962) zin ze de winkel begós, eers oppe hook hiejnaeve. Mien oma van pap zienne kantj woor van 'de Krens'. Mien mam woonde naeve Graeterhaof.

Móste bieje uch de kinjer waal 'ns helpe in de zaak?

Mam sjtóng altied in de winkel, en es veur neet op sjool zote, wore v'r in de winkel te

vinje of 'achter', veural doonde mit kattekwaod oet-haole. Ich 'holp' mam in de winkel veural van de raege in de dröp. Höb mich al 'ns zjwarte verf in de haore gesjtreke en ouch èns mich mit liem de moel toegeplek. Gelökkig neet mit blievende sjaaj!

Waat wóls se vreuger es jónk menke waere?

Mich woor al rap dudelik det ich in de winkel toes heurde. Ofsjoon ich good kós lere – nieks es gooj siefers – zag meister Hennissen euver mien MAVO-advies: "Det haolt dae neet!" Waat dus van gein kenj klopde.

Waat v'r opleiding(e) höbs se gevolg?

Nao de MAVO ging ich nao de Middelbare Detailhandelsjool en die opleiding sjloot ich in 1982 mit 'n diploma aaf. In 't zelfde jaor loog pap in Häör mit chronische astmatische bronchitis.

Zo waerde ich meteïn nao sjool min of meer 'veur de leeuwe gegooïd'. Ich zorgde det sónger pap toch alles bleef drejje, mam holp mit wo ze kós. Saoves nao sjloetingstied reej ich (es insigste in bezit van riejbewies) mit mam nao Häör, nao pap, dae ich euver-sjeulde mit doezjend-en-ein vraoge, die hae gelökkig wis te beantjwaorde. Zo bön ich in korte tied klaorgesjtoump waat de verkoup en alles d'rómhaer betröf.

Bös se in deens gewaes?

Ich bön waal op keuring gewaes, mer haaj 'tzelfde maleur es pap: d'r óntbroke get wezelikke óngerdeile. In 1970 (of mesjien in 1972) veel mich de kop van de dreijbank oet de henj oppe voet. Harrie van Veghel, de naober van 't Kerkpaad, brach mich mit de auto nao 't ziekehoe. Twee van mien tene höbbe det bedrieffsóngeval neet euverlaef. Wie pap mit ós Marlie truuk kwoom oet Amerika, wo d'r op

bezoek woor gewaes bieje mienne ome Frans, loog ich dus toet zien sjrik in de ziekeboek. Óndanks det woor al vreug dudelik det ich de zaak zoj euvernumme.

Höbs se genóg vrieje tied, naeve al waat se bedrijfsmaotig mós regele; geis se beveurbeeld waal 'ns op fekansie?

Alles waert euverdaag geregeld (toes bezorge guf 't neet) en saoves doon ich de administratie en zo. In mien vrieje tied bön ich lid van de sjeetvereniging; daobiej bön ich ouch sentefoekser (penningmeister) gewaes, toet 2015. In totaal 30 jaor, waat mich in 2017 'n lintje opleverde.

Waat die fekansies betröf: vreuger es vriejgezel ging ich gaer op cruise, meis nao Griekenland of Cyprus. Dök gove ze mich 'n 4-persoons hut, ómdet ze gèn einpersoons meer vriej haje. Zóvööl ruimte veur mich allein, det woor get! Mam is ouch 'ne keer mit gegange, v'r höbbe dao ech van genaote.

Wie brings se wiejer dienne vrieje tied door?

Sinds mien 27ste doon ich sjtiel dance; eers bieje danssjool Hendriks in Remunj, wo ich 'Goud Ster' niveau haalde en es houfpries Rudy leerde kenne. Ómdet ós peskes (en de res) prima biejein pasde, zin v'r in 2000 getrouwd. Same höbbe v'r mit danse nag 'Goud' gehaald.

Allewel danse v'r veur ós plezeer op det niveau in Stein, wo meer luuj van danssjole kómme. Ouch gaon v'r waal 'ns 'ne daag nao Valkenburg, of nao Preston Palace, dao guf 't allerhandj ammezase biejein. Kiek aevel neet vraemp op es se mich tröfs bieje de Libelle Zomerweek, mit Rudy en häör twee zösse. Ouch heel plezerig.

Waat v'r systeem gebroeks se óm alles te kenne vinje in de winkel? En toes?

Alles zit in mien köpke, dao gruijs se hiej mit zónne winkel mit op. Toes mós se mich nieks vraoge; dao wet mien vrouw 't baeter!

Kumps se in de winkel toch nag waal 'ns veur verrassinge te sjtaon?

Det kens se waal zègke jao! Ootj kwom emes 'ns get koupe en vroeg innegang of ich Prins van de Fobmötse woog waere. Dao haaj ich toch ech neet op geraekend, mer 't woor sjoon óm vastelaovindj 2005 in prinsepak mit te make. Noe bön ich allein nag lid van de Aad Prinse; allewieles laot ich det feeske veur de res 'n bietje naeve mich haer gaon.

Waatv'r winkelwaar dinks se zelfs neet meer in de reklaam te kenne sjliete?

(Lechske:) D'r lik nag kraom van mienne pap bieje! Wets se mesjen toevallig emes dae get aan kèn vange mit 'n GANSE DOOS KURKE?

Waem wèt levert dit artikel de oplossing! Waatv'r gereij vèlt aan de angere kantj weer neet aan te sjleipe, en woróm?

Det kèn nogal oetreinloupe. Es d'r sjwintjers vööl sjnee lik, vlege sjtruijsaat en sjneesjöppe de winkel oet. Nao de afgeloupe zaachte wintjers zit ich opgesjeep mit nag 500 kilo en 100 eksemplare. Gelökkig is 't nieks waat bedörf of ajerwets waert (haop ich toch).

Waat is ein van dien winse, waat betröf de zaak?

D'r zin gèn konkrete planne, waat det aangeit. Es lèste is in 1992 't achtersjtök bieje de winkel gepak. Det woor al heel lang ónoffisjeel in gebroek es werkplaats, mer kreeg toen mit 'n offisjeel vergunning 'n anger besjtumming.

Höbs se nag perseunlikke winse?

Det is noe 'ns 'n mekkelikke vraog... zo gezóndj meugelik blieve, netuurlik! 't Doert nag óngeveer 12 jaor toet aan mien pensioen, mer waat is noe sjoonder den mit dien leefhöbberiej de kos verdene? Geweun doorgaon, zèk ich den.

Ricks, hertelik bedank veur dit plezerig en veural aopenhertig präötje. Laot 't dich en Rudy nag heel lang good gaon, zodet Zjwamer luuj dich en dae henjige Doe-Het-Zelf-Zaak aan de Boutesjtraot veurluipig neet hove te misse.

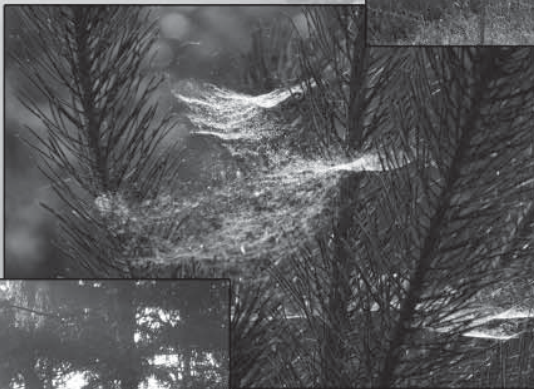

Herfst...

vaak een kleine wereld: mist...

En dan:
de zon breekt door...
Lijnenspel van licht
en schaduw...
glinsterende
spinnenwebben...

'Om de zekere jaren' draaksteken

Wim Crins

Door de gemeente Beesel werd in 1853 een wapen aangevraagd met op het wapenschild de afbeelding van een draak, hierbij werd gememoreerd dat deze draak een lange traditie kent van 'om de zekere' jaren door het St. Joriskind te worden gestoken zoals dat gebeurde in 1850.

In 1926 werd het Draaksteken zelfs in zijn geheel verfilmd.

De St Joris schutterij stak den draak in de 19e eeuw voor het laatst in 1883 vermeldt de Maas- en Roerbode van 22 januari 1902. Ook bij speciale gelegenheden zou de draak gestoken mogen worden. Na de eeuwwisseling van 1900 vond men bij de schutterij dat het draaksteken wel weer eens georganiseerd mocht worden. Financieel ging het de vereniging goed zodat tijdens de St. Sebastiaan jaarvergadering van 20 januari volgens een verslag uit diezelfde krant van 22 januari werd besloten om met de kermis de draak na 19 jaren maar weer eens te steken. Ook werd aangenomen dat het uitkeren van het wekelijkse ziekengeld verhoogd kon worden van fl 2,00 naar fl 2,50 per week. Het draaksteken kermismaandag werd in 1902 opgeleust door muziekgezelschappen uit de buurdorpen.

Met marsmuziek trok men in optocht naar die vreselijke draak aan de Maas in volgorde: voorop een voorrijder in kostuum, twee marechaussees te paard, daarop volgden de Schutterij en Fanfare van Beesel, de Philharmonie van Reuver, de Harmonie en de liedertafel van Swalmen, waartusschen verschillende rijtuigen, waarin de koning der schutterij, de leden der feestcommissie, schuttersraad enz. gezeten waren. Deze opstelling van de optocht naar die draak aan de Maas en met de getemde draak weer terug naar de Markt zal ook in 1883 niet veel anders zijn geweest als dat in plaats van de Fanfare van Beesel het toen nog de Liedertafel zal zijn geweest met burgemeester Janssen als de dirigent.

De Maas en Roerbode vermeldt verder: *Duizenden toeschouwers verdrongen zich dan ook in het anders zo rustige dorp, ondanks dat*

het spel al 19 jaren niet meer was vertoond. Halve dorpen uit de omstreken waren, om het zoo uit te drukken, leeggelopen; de wegen waren vol wandelaars, de Maas vol roeibootjes. Sint Joris, die het be droefde Koningskind zag, wist den draak te temmen en zoodoende de prinses te sparen. Aan de kostuums van den stoet was groote zorg besteed om alles zoo natuurlijk mogelijk na te bootsen.

De laatste Keizer der schutterij

Toen Crins Kuueb in 1910 voor het derde jaar op rij het koningschap schoot en plechtig tot keizer werd gekroond, vond men bij de schutterij dat, ter ere van de keizer en om zijn keizerschap meer glans te geven, in 1911 de draak weer eens gestoken mocht worden. Volgens een verslag uit de Nieuwe Koerier/ Maas- en Roerbode van 31 augustus 1911:

Kermismaandag was ons dorpje het doel van een overgroot aantal bezoekers. Noch de buitengewone hitte noch de stoffige wegen konden duizenden vreemdelingen weerhouden om te gaan zien naar St. Joris' kamp met den draak. Tegen half twee waren de straatwegen, in zonderheid die naar de Maas bont van den menschendrom; ieder wilde zich haasten om in het zoogenaamde oude dorp een plaatsje te bekomen aan den Maaskant. Hier immers huisde het monster, het helsche gedrocht, de schrik der streek; hier zou het schouwspel een aanvang nemen. De prinses, door het lot als offer aangewezen, bevond zich reeds op den oever, waar tusschen het groen het ondiep verscholen lag. Niet lang was het geduld der mensenmassa op de proef gesteld, of daar verscheen op een vurig ros de edele redder. Spoorslags komt hij aangerend en na de woorden: edele jonkvrouw, vrees niet, met Gods hulp zal ik u redden, gesproken te hebben, weet hij den draak zoodanig door een paar schoten te treffen, dat deze zich in optocht naar het marktplein laat voeren, waar zijn doodvonnis zal voltrokken worden.

De volgorde van den stoet in 1911: Trompetter te paard; Vaandeldrager te paard; Afdeling schutterij; Philharmonie Reuver; Wagen met Keizer en gevolg; Wagen met Oudbestuur der Gilde; Harmonie Sint Caecilia Swalmen, De draak met lijfwacht, St. Georgius, Adjudant en gevolg te paard, Prinses en Hofdames, Wagen Regelingscommissie, Fanfare Beesel, Afdeling

Schutterij, Marechaussee te paard.

Aldus ging het onder de opwekkende marschtonen der muziekgezelschappen langs de bevlagde straten marktwaarts. Alhier werd het monster voorgoed afgemaakt. Hiervan konden betrekkelijk weinigen ooggetuige zijn daar voor de duizenden toeschouwers, dicht aaneengedrongen, maar weinig gunstige plaatsen beschikbaar waren. Na afloop van het spel gaven bovengenoemde muziekgezelschappen een goed geslaagd feestconcert in de versierde weide van mej. de wed. Heldens. Allen, die tot het welslagen van het feest bijdroegen, hebben eer van hun werk.

In de 19e eeuw zal de draak zo dikwijls om de zekere jaren zijn gestoken als dat voor de schutterij organisatorisch en financieel het beste uitkwam, maar ook de klederdracht zal een belangrijk aandeel hebben gehad in de kosten.

Van het draaksteken in de 18e eeuw is bekend dat het jaartal 1736 door meerdere bronnen wordt genoemd, als zodanig tot nog toe de oudste vermelding van het draaksteken in Beesel. Of het in deze eeuw ook om de zekere jaren heeft gespeeld?

Om de zeven jaren

In de 20ste eeuw is men overgegaan naar de bijbelse cyclus waarbij om de zeven jaren de draak wordt gestoken. In 1919 werd op uitnodiging van het Vaderlandsch Historisch Volksfeest te Arnhem de draak gestoken op het terrein van het Openlucht Museum Arnhem. Het draakstekersspel werd met groot succes opgevoerd waar het door zo'n 400.000 bezoekers werd bijgewoond. De hoogste lauweren werden geoogst met het traditionele spel. De hele schutterij, oud en jong, was naar Arnhem getogen waar men dagenlang het spel opvoerde. Deze dagen staan bij alle schutterijleden nog lang in het geheugen gegrift als een mooie herinnering van een dankbaar onderwerp. Zeven jaren later in 1926 werd het hele draaksteken in Beesel verfilmd door de folklorist Dirk Jan van der Ven als een onderdeel van de film; 'Neerland's Volksleven in de Oogsttijd'.

De Maas en Roerbode vermeldde 20 augustus 1926: *Eens om de zeven jaar wordt in een dramatisering dit gebeuren uitgebeeld op een wijze die om zijn originaliteit en folkloristische belangwekkendheid thans tot in alle details zal worden vereeuwigd in het nationale filmwerk, dat door den heer D.J. van der Ven te Oosterbeek wordt samengesteld. De Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde te Leiden*

en het Koninklijk Nederlandsch Aardrijkskundig Genootschap te Amsterdam hebben door subsidies het mede helpen mogelijk maken, dat ook het Drakenspel als een karakteristiek stuk Limburgsche folklore in het levende beeld van de rolprent documentair wordt geregistreerd. Dit is in wetenschappelijk opzicht des te meer toe te juichen, daar wij in het Beeselsche draaksteken een volksvermaak hebben te signaleren. Deze film met vertoning van het hele draaksteken zal in Amsterdam in première gaan voor leden van het Aardrijkskundig genootschap en vervolgens aan de Landbouwhogeschool in Wageningen vertoond worden.

Op zondag 30 januari 1927 was de eerste opvoering in Limburg van deze nationale folkloristische film onder grote belangstelling in Beesel te zien. *'Neerlands volksleven in den Oogsttijd', welke uit zes afdelingen bestaat, waarvan de derde het zevenjaarlijksche drakenspel van Beesel te zien geeft. De zaal was geheel bezet. De edelachtb. heer W. Meuter, burgemeester, sprak een inleidend woord en bracht den heer D.J. van der Ven, den samensteller dezer film, dank, omdat hij de première voor Limburg aan Beesel heeft gegeven. De heer Van der Ven dankte voor deze woorden. Daarna begon de uitvoering. De film brengt verschillende oude oogstfeesten uit alle deelen des lands in beeld. Met veel belangstelling werden deze spelen gevolgd, maar het is begrijpelijk, dat vooral het Drakenfeest hier de aandacht trok. Het spel is prachtig opgenomen. De inwoners hebben zich kunnen overtuigen, dat hun oude traditie ook in de toekomst in eere gehouden dient te worden. Ook de begeleidende muziek van prof. Julius Röntgen, mooi uitgevoerd door den heer Ger Dekker, van Arnhem, gaf veel te genieten.*

Traditiegetrouw zou eigenlijk in het jaar 1933 het om de 7 jaar plaatshebbende draaksteken, dat laatstelijk in 1926 werd gehouden, plaats moeten vinden. Jammer genoeg, door de heersende slechte tijden en de hoge kosten die zo'n opvoering met zich mee brengt, kon de schutterij niet anders dan besluiten om het draaksteken uit te stellen tot betere tijden. In plaats van het draaksteken werd een groot schuttersfeest georganiseerd. Hierdoor kon in 1935 alsnog het draaksteken georganiseerd worden.

Uit de oude doos

In onze vorige Biejeingezeumerd (2018-2) werd een foto geplaatst waarvan werd aangenomen dat het leerlingen van de huishoudschool waren.

Roos Crins-Smeerts uit Beesel kwam met de juiste informatie. Het waren leerlingen van de 5e klas, 1956-1957, van de Maria Gorettischool uit Reuver. 1. Miep Stultiens 2. Mariet Killaars 3. Lenie Pubben 4. Nellie Gijzen? 5. Tiny Wassen 6. N.N. 7. Roos Smeets 8. Els Janssen 9. N.N. 10. N.N. 11. Ricky Litjens 12. Lien Gommans 13. Hetty Lemmen 14. Fieke Huybers 15. Miep Peeters 16. Alda Hermand? 17. Tiny Cremers 18. Toos Peeters 19. Willy Dohmem 20. Toos a/d Boom 21. Nellie Selen. Daarvoor onze hartelijke dank.

De onderstaande foto van de familie Teunissen ontvingen wij van Herm Verlinden. Jammer genoeg zijn er geen namen bekend. Wel is er een verband met 'T(h)eunissen Heinke' van de Benheuvel in Offenbeek. Wie helpt ons aan de namen?

Militieplichtigen Belfeld jaargangen 1836-1838

Wim Hoezen

Loting (en keuring) van mannen voor de nationale militie vond in de 19e eeuw plaats in het jaar waarin ze 19 jaar werden. Daarbij was de woonplaats van de ouders bepalend waar men ingeschreven moest worden. De loting vond meestal plaats in februari/maart. Zij die een laag nummer getrokken hadden (en uiteraard goedgekeurd waren), moesten het eerst in dienst en dat was al meteen in

het daarop volgende kwartaal.

Voor de jaren 1836-1838 geldt hier dat er voor Beesel, Belfeld en Tegelen één gezamenlijk lotingsregister was en dat het totaal aantal lotelingen 47, 48 resp. 59 bedroeg.

Ongeveer 1/3 van hen moest in werkelijke dienst. Echter gezien het grote aantal vrijstellingen (broederdienst, lichaamsgebreken, enig kostwinner, niet voldoen aan de minimale lengte etc.) betekende

een relatief hoog lotnummer nog niet dat de dans ontsprongen kon worden.

Jaargang 1836

In 1836 werden te Belfeld 8 jongens geboren, waarvan er 3 op jonge leeftijd overleden: Jacob Hendrix, Hendrik Heijnen en Peter Hendrik Otten. Daarnaast had (de Franstalige) Jacob Josef Dresse, zoon van een ambtenaar der in- en uitgaande rechten, al op jonge leeftijd Belfeld verlaten. De lotelingen in 1855 waren (voorafgegaan door het lotnr.):

1. Willem Bouten

Geboren te Well in 1834 en wonend te Wankum. Zijn moeder Helena Bouten was in 1838 te Kevelaer overleden. Staat hier op de lijst omdat hij voorafgaand aan zijn vertrek naar Wankum geruime tijd als dienstknecht te Belfeld woonde. In 1853 en 1854 al voor 1 jaar vrijgesteld van de dienst wegens gebrek aan maat en ook nu weer. Hij was wel érg klein: 1 el 4 palmen 7 duim. Blijkbaar had men nog steeds hoop dat hij zou groeien...

2. Hendrik Hinssen

Hij was van de jaargang 1835 en had al eerder 1 jaar vrijstelling verkregen wegens broederdienst (broer Johannes). Ook nu krijgt hij weer 1 jaar vrijstelling.

15. Jan Hubert Dings

Goedgekeurd. Wegens volbrachte broederdienst (broer Anton) vrijgesteld van de dienst.

19. Theodorus Rijvers

Goedgekeurd. Op 3 mei bij het regiment jagers te paard; 15 mei 1860 ontslagen.

22. Pieter Hubert Frans Joosten

Heeft een pepervlek aan de kin. Goedgekeurd. Volgens het stamboek (volgnr. 43668): 3 mei 1855 ingedeeld bij het 3e regiment infanterie; 5 april 1856 in activiteit; bij vonnis van de Krijgsraad in het Limburgsche 7 januari 1857 vrijgesproken van de beschuldiging van diefstal; 30 juni 1857 met groot verlof; 15 mei 1860 wegens volbrachte dienst ontslagen.

26. Gerard Bernard Janssen

Wordt voor één jaar vrijgesteld wegens het verlies van het gebruik van het linkeroog. Komt niet voor in het register van 1856. Hij is waarschijnlijk niet in dienst geweest aangezien hij begin 1857 komt te overlijden.

31. Peter Laurens Lutters

Geboren te Amern St. Anton. Zoon van de molenaar op Maalbeek. Woont al 10 jaar in Belfeld. Gebrek aan de linkerarm. Niet opgeroepen uit hoofde van zijn (hoge) nummer.

37. Peter Jan van Cleef

Geboren te Tegelen, doch als kind al in Belfeld komen wonen. Goedgekeurd; niet opgeroepen vanwege zijn (hoge) nummer.

42. Gerard Peeters

Geboren te Blerick (zoon van Blieriks Pietje) en als kind al in Belfeld komen wonen. Goedgekeurd; niet opgeroepen vanwege zijn (hoge) nummer.

Jaargang 1837

In 1837 werden te Belfeld 8 jongens geboren, waarvan er 3 op jonge leeftijd overleden: Peter Joachim Ambaum, Peter Hubert Hinssen en Jan Hendrik Joosten. De lotelingen in 1856 waren:

3. Hendrik Hinssen

Van jaargang 1835. Wederom 1 jaar vrijgesteld (zie 1836).

18. Theodoor Killaers

Vanwege een verstijving van de linkerhand voor de dienst vrijgesteld.

19. Antoon Stevens

Wegens gebrek aan maat - hij was maar 1 el 5 palm 3 duim en 5 strepen - en kliergezwollen aan armen en benen, voor de dienst vrijgesteld.

20. Peter Willem Jentjens

Had een gebrek aan het rechteroor. Het gehoor is nothans goed, daar hij mij op alle hem gedane vragen heeft geantwoord, zo luidt echter het oordeel van de raad. Goedgekeurd. Volgens het stamboek (volgnr. 47002): 15 mei 1856 voor 5 jaar ingedeeld bij het 8e regiment infanterie; 6 april 1857 in activiteit; 26 sept. 1857 met groot verlof; 21 juli 1859 terug bij het korps; 31 juli 1859 met groot verlof; 15 mei 1861 uit de dienst ontslagen wegens volbrachte dienst.

35. Jan Heijnen

Goedgekeurd; niet opgeroepen vanwege zijn (hoge) nummer.

43. Pieter Mathijs Heggens

Goedgekeurd; niet opgeroepen vanwege zijn (hoge) nummer.

Lotingstrommel

Jaargang 1838

In 1838 werden te Belfeld 10 jongens geboren, waarvan jong overleden: Jan Christoffel Dorssers, Arnold Frans Dresse, Jan Mathijs Lankes, Arnold Hubert Leenen, Leonard Stroucken en Mathias Thissen. Daarnaast was Michael Rijvers al sinds 1853 niet meer in Belfeld woonachtig.

De lotelingen in 1857 waren:

5. Hendrik Hinssen

Van jaargang 1835. Werd na 3 keer 1 jaar vrijgesteld te zijn nu definitief vrijgesteld wegens volbrachte broederdienst.

25. Peter Mathijs Lutters

Zijdeweaver. Geboren te Amern St. Anton. Zoon van de molenaar op Maalbeek. Woont al 10 jaar in Belfeld. Goedgekeurd. Op 6 mei 1857 ingedeeld bij het 2e regiment vesting artillerie.

33. Willem Boots

Heeft rood haar. Goedgekeurd. Volgens het stamboek (volgnr. 45852): 6 mei 1857 ingedeeld bij het 5e regiment infanterie; 20 mei 1857 uit de sterkte gebracht als zijnde bij herkeuring wegens lichaamsgebreken voor de dienst afgekeurd.

46. Peter Hendrik Leenen

Vrijgesteld wegens gebrek aan maat (1 el 5 palmen 9 strepen).

48. Leonardus Bos

Doof. Goedgekeurd; niet opgeroepen vanwege zijn (hoge) nummer.

Bronnen: RHCL 04.01 lotingregisters nationale militie inv. nrs. 9529, 9533 en 9537, burgerlijke stand stamboeken.

Het monument voor de oorlogsslachtoffers van Swalmen

Het oorlogsmonument bevindt zich op het R.K. kerkhof aan de Bosstraat te Swalmen en Josef Cromptvoets uit Swalmen heeft het ontworpen. In 1951 is het monument onthuld. In 2018 werd het grondig gerestaureerd en op 14 september opnieuw ingezegend.

Groepen die herdacht worden:

- Burgerslachtoffers
- Verzetsslachtoffers
- Militairen in dienst van het Nederlands Koninkrijk 1940-1945.
- Militairen in dienst van het Nederlands Koninkrijk na 1945.

Burgerslachtoffers:

Door granaten om het leven gekomen:

- Josef (Joep) Kuypers, Wieler-Swalmen, 19 november 1944.
- Josephine Hubertine Coorens, Roermond, 1 december 1944.
- Anna Maria Catharina Heilkens, Swalmen, 1 december 1944.
- Mattheus Wilhelmus Jannes, Roermond, 1 december 1944.
- Catharina Maria Hubertina Verkoulen, Roermond, 2 december 1944.
- Peter Hubertus Smeets, Swalmen, 10 december 1944. (toegevoegd 1-5-2018)
- Johanna Gerarda Maria Levels, Swalmen, 14 december 1944.
- Josje Retera, Swalmen, 17 december 1944.
- Kind van J. Smeets, Swalmen, 14 januari 1945.
- W. Peters (Kroppestraat), Swalmen, 23 januari 1945.
- Nelly Claessen, Boukoul-Swalmen, 26 januari 1945.

Door bommen om het leven gekomen:

- Johannes Alexander Janssen en zijn dochter Maria Janssen kwamen beiden om het leven op 23-4-1944, na bominslag aan de Kroppestraat.
- In december 1944 was er een bominslag aan de Heistraat in Swalmen waarbij het echtpaar Ronde om het leven kwam.

Overleden ten gevolge van een treinbeschieting:

- Juulke La Fleur, Wesel (Dld.), 9 februari 1945.

Door landmijnen om het leven gekomen:

- Matthias Godefridus Wilhelmus Verkoulen, Swalmen, 26 december 1944.
- Peter Matthias Wijnands, Swalmen, 26 december 1944.
- Mathieu Impelmans, Swalmen, 8 april 1945 (ongeval in dienst?).
- Mathias Gerardus Heymann, Swalmen, 8 april 1945.

Verzetsslachtoffer:

- Lei Kluitmans, overleden op 29 april 1945 op weg naar het concentratiekamp Dachau (D).

Gesneuvelde militairen:

- Hendrikus Johannes (Harry) Peters, korporaal 1e R.W., gesneuveld te Dordrecht op 13 mei 1940.
- Johannes Arnoldus Ludovicus Schevenhoven, officier vlieger 3e klas Koninklijke Marine. Hij kwam op 26-9-1940 om het leven bij een vliegongeval in de Ierse Zee (zeemansgraf). Zijn toestel, een Fokker T.8-W torpedobommenwerper, stortte tijdens een konvooibegeleiding in de zee (zie Biejeingezeumerd 2017-2 blz. 11 en 12).
- Joseph Marie Evers, korporaal Koninklijk Nederlands-Indisch Leger (K.N.I.L.), vermoord op 19 januari 1942 in Tarakan bij Semarang in Nederlands Indië.

Overleden in dienst van het vaderland:

- Jacobus Lambertus Simons, overleden als geniesoldaat op 3 oktober 1939, tijdens de mobilisatie, in Neerkant gemeente Deurne t.g.v. een mijnexplosie bij herstelwerkzaamheden in een Nederlands mijnenveld.
- H.G.M. Bovendeerd, korporaal 13e Regiment Infanterie, overleden te Utrecht op 30-11-1941.
- Hermanus Peter Johannes Geraedts, rang: stoker-olieman Koninklijke Marine, overleden na motorongeluk te Perth (West-Australië) op 13-10-1945. Hij ligt begraven op het Perth War Cemetery.
- Maximiliaan (Max) Sibertus Josephus Ramakers, soldaat 14e Regiment Infanterie, overleden te Nijmegen op 4-1-1947 aan een ernstige ziekte.
- Franciscus Hendrikus Konings, soldaat 1e R.P. overleden na verkeersongeval in het militaire hospitaal te Meester Cornelis (Nederlands Indië) op 27-7-1949. Hij is begraven op het Nederlands ereveld Menteng Pulo te Jakarta.

Bron:

- Johanna Cox-Geraedts, Milieu- en Heemkundevereniging Swalmen
- Bidprentjes Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal
- Swalmen '40-'45, uitgave MHVS, mei 1985
- Oorlogsgraven Stichting

Zo was het (13)

Past. Vranckenlaan Reuver 100 jaar geleden en nu

Kroniek van Swalmen, april, mei en juni

Johanna Cox-Geraedts en Riky Simons-Julicher

april

8. Het folkloristisch en cultuurhistorisch museum in Asselt is weer elke zondagmiddag open t/m 28 oktober. Dit jaar is er naast de basiscollectie met lokale vondsten uit steen-, brons- en ijzertijd een thematentoonstelling ingericht met metaaldetectorvondsten. Ook is de maquette die deel uitmaakte van de thematentoonstelling 'Op zoek naar de Vikingen' nog te bewonderen.

15. Zuster Presentata (Mia Leppers) viert haar 60-jarig professiefeest in familiekring. Begonnen wordt met een Plechtige H. Mis uit dankbaarheid in de Lambertuskerk met medewerking van het Gemengd kerkkoor.

16. Landgoed Hillenraad blijft toegankelijk voor publiek omdat eigenaar T. de Guerre en de gemeente Roermond overeen zijn gekomen dat de gemeentelijke bomendienst de vereiste jaarlijkse inspecties van circa 500 bomen langs de openbare paden zal uitvoeren.

14. Met hulp van buurtbewoners, gemeente, dorpsraad en sponsors heeft de speeltuin aan het Mortelplein een ware metamorfose ondergaan. Vanmiddag vindt de feestelijke opening plaats met aansluitend een gezellig programma voor de buurtbewoners.

19. Ook de haan op de kerktoeren van de Lambertuskerk heeft een opknapbeurt nodig. Vanuit een hoogwerker wordt hij losgekoppeld en naar beneden gehaald.

21. Slagersecht-paar Stan en Mieke Thomassen sluiten hun winkel aan de Marktstraat na 41 jaren. Vooral

de knakworsten van Thomassen zijn beroemd tot in de wijde omgeving. Online zijn ze nog te bestellen.

27. Drie nieuwe leden uit Swalmen in de Orde van Oranje. Piet Reijnders (64) krijgt de onderscheiding o.a. voor zijn facilitaire dienstverlening aan veel Swalmer verenigingen die gebruik maken van de aula van BC Broekhin, voor zijn vrijwilligerswerk voor Kindervakantiewerk Swalmen, het St. Nicolaascomité, de Vrijwillige Brandweer Swalmen en de St. Maartensviering.

Harrie Beurskens (69) voor zijn activiteiten voor de parochiegemeenschap het Woord Gods, het penningmeesterschap van Stichting Swalmen-Marktredwitz, zijn werkzaamheden als kok in het Hospice Franciscus in Weert en als CDA-bestuurslid.

Bert Ramakers (60) voor zijn 12-jarig raadslidmaatschap voor Democraten Swalmen.

28. Door Swalmen rijden deze zaterdagmorgen een 80-tal historische auto's. Ze nemen deel aan een driedaagse rally van Parijs naar Amsterdam via de route die in 1898 voor het eerst werd afgelegd, toentertijd de eerste grensoverschrijdende autorace.

28. Volleybalvereniging S'62 viert dit jaar het 50-jarig jubileum en houdt receptie voor het Heren Senioren-team 1, dat kampioen seizoen 2017-2018 is geworden in de 2de klasse 1 van de NEVOBO-competitie.

Mei

4. Na de Dodenherdenking in de Lambertuskerk is er een stille tocht naar het oorlogsmonument op het kerkhof aan de Bosstraat, waar dodenappel en kranslegging plaatsvinden. Deelnemers kunnen als eersten constateren dat het door keramist Joop Crompvoets in samenwerking met Graniet- en marmerfirma Martina grondig gerenoveerde oorlogsmonument er weer piekfijn uitziet.

10. De Hemelvaartsdagfietsocht van de beide heemkundeverenigingen brengt de deelnemers via de Meinweg naar de Roerstreek, waar in St. Odiliënberg het museum bezocht wordt.

11,12. Voor de eerste keer vindt de Dörpskwis Zjwame plaats. 25 Teams van 6 à 10 personen strij-

den om de Nepomukenus-award en worden getoetst op algemene kennis, samenwerken, creativiteit. De opdrachten hebben een hoog Swalmengehalte.

17. Lucie en Jan Verheggen-Driessen van Swalmzicht zijn 50 jaar getrouwd.

20-21. Op het evenemententerrein van zwembad De Bosberg vindt voor de zestiende keer de tweejaarlijkse Internationale Keramiekmarkt plaats met een keur aan keramische objecten en beelden.

Juni

9. Trommel- en Fluitkorps Heide bestaat 70 jaar en geeft onder leiding van Stef Bazelmans een mooi en gratis toegankelijk jubileumconcert.

14. Dorpsraad Swalmen heeft op het Crasbornplein een 8 meter hoge kunststof vlaggenmast met hijsmechanisme geplaatst om organisaties bij diverse evenementen de mogelijkheid te bieden met een eigen vlag een feestelijk accent te geven.

Leuk om te bewaren (10)

Soms kom je ze ineens weer tegen: oude documenten, rapporten, getuigschriften, nota's, foto's uit eigen verleden, die je een beeld geven van hoe het vroeger was. Vertederd kijk je er nog eens naar en dan vraag je je af: wat doe ik er mee? Er kunnen ook documenten van de bezittingen van een overledene tevoorschijn komen. Het zou toch zonde zijn als die voor altijd zouden verdwijnen. Stap er daarom eens mee naar de Heemkundevereniging. U hoeft ze niet af te staan, maar we kunnen ze inscannen en hebben daarmee wellicht nog jaren materiaal voor deze rubriek in de Biejeingezeumerd.

Tweemaal een 'Carte de visite'. Een carte de visite is een foto die op karton werd afgedrukt. De eerste verscheen rond 1861. De naam van de fotograaf stond op de achter- en voorzijde van het karton vermeld. In het begin gebeurde dit zeer eenvoudig, later werd de achterkant versierd met allerlei motieven waarbij de naam en soms het adres van de fotograaf centraal stond.

Foto links uit 1895: Antonius Steeghs (1875-1961) uit Reuver.

Foto rechts 1895: Maria-Catharina van Tegelen (1878-1963), echtgenote van Antoon Steeghs.

Kruisbooggezelschap: 'De Vrijwillige Schutters'

E.J. Janssen—van Avesaath

In Biejeingezeumerd 2018-2 stond een artikel over bovengenoemde schutterij.

Per abuis is een passage weggelaten waarbij de foto hoorde van het Swalmens Fluit- en Trommelkorps geplaatst op pagina 8. Deze bijzondere foto hadden wij al lang in ons bezit maar we wisten niet waar dit muziekgezelschap bij hoorde. In ieder geval niet bij het Trommel- en Fluitkorps Heide van Swalmen, want deze vereniging werd pas opgericht in 1947. Wel is het zo dat er op de foto Swalmer mensen staan die later ook actief waren bij het Trommel- en Fluitkorps Heide. Toen ik het dossier van kruisbooggezelschap 'De Vrijwillige Schutters' doorlas, kwam ik een gedicht tegen waarin dit gezelschap vermeld werd. Het raadsel was daarmee opgelost. Het gedicht werd echter niet geplaatst waardoor de foto op een verkeerde plek kwam te staan, en de verklaring hierover onduidelijk was. Deze foto moet omstreeks 1942-1943 gemaakt zijn. Het gedicht ter gelegenheid van het 12½-jarig bestaan van de vereniging werd gemaakt door Sjeng Franssen.

Vrijwillige Schutters

Geach besjtuur en leje
Ich es aadste lid der Sjötterie
Wil ouch get oet 't verleje
Vertèlle van oos sjötterie

Ze waerde opgerich vief augustus 1931
Mit ein ledental van 'n dertig
Biej Rosbender in de Sjtationssjtraot
Dao ging 't ós in 't begin neet kwaod

In 't begin sjaote veur dökke drie es veer
Mer later roze haos iddere keer
Op konkoerse ging v'r veur nemes meer wieke
Mer nao aafloup mit de prieze sjtrieke

Dao kwoom ein sjpaarvereiniging toet sjtandj
Mer die heel neet zo lang sjtandj
De spaargelje móste waere truuk gebrach
Ómdet d'r herrie kwoom ónger 't gezag

Dao waerde ouch barakwedsjtrieje gehaje
Waat de vereiniging ein bietje op deej laje
Het geldj waat daovan waere biejeingebrach
Waas veur de kirk oppe Boekoel gedach

Mer op 'ne keer dach ich ze geit nao de haaje
Het waas ómdet besjtuursleje vööl ónkoste haje
En van dae duustere zaal haje ze ouch genóg
Daodoor waerde bieje Drees Julicher ein baeter plaats gezóch

Dao kreeg ze al gauw ein nuuj tehoes
Mer dao veulde ze zich in 't begin neet erg good toes
Dao wore d'r ouch die 't kankere neet koste laote
Die höbbe veur toen mer gauw dao gelaote

Eer waerde ouch ein fluitkorps opgerich
Mer dat haet dae tied neet vööl verrich
Ómdet 't waas in ein verkeerde handj
Daoróm mós 't mer gauw van kantj

Toen waerde veur 't besjtuur de aafloch geblaoze
En höbbe veur ein jónger gekaoze
Waat de vereiniging good haet gedaon
Ómdet d'r noe nag van in 't besjttur sjtaon
Toen waerde ouch weer baeter gesjaote
En de herrie en 't kankere gelaote
Veur wore op konkoerse weer allemaol present
Mit de oetsjlaeg en de prieze weer kóntent

Geur mót mer neet kómme klage
Es ich döks get euver höb gesjlage
Want dao is nag vööl meer veurgevalle
Mer waat zoj ich dao nag meer euver gaon kalle

Laot ós in 't vervolg weer same sjete gaon
En ós altied good blieve versjtaon
En wanneer d'n oorlog is gedaon
'De Vrijwillige Schutters' nog lang moge blieve besjtaon.

Van Jan Geerlings, zoon van Sjeng Geerlings ontvingen wij later nog enkele documenten en een drietal originele foto's die hij in het archief van zijn vader vond o.a.: de vergunning verleend aan Adolf Johannes Rosbender voor het oprichten van een kruisboogschiet-inrichting, evenals de vergunning verleend aan Andreas Julicher.

Samenstelling: E.J. Janssen-van Avesaath.
Met dank aan Jan Geerlings, voor de aanvullingen op het dossier, de foto's en de digitale versie van het dossier. Mochten er mensen zijn die namen van personen op de

foto van het Swalmens Fluit- en Trommelkorps kennen, geef ze dan door aan onze redactie: e-mail: redactie@mhvs.nl

Krach

Zón bleumke toch
langs de randj vanne sjtoep,
'n sjtraolend sjterke
inne gäöt tösse de troep.
'n Doorbieterke
-sjtróntjeigewies-
laef op get water
van 'n raegenbies.
Sjaot wortel
in 'n dun läögske aerd,
vónj 't laeve op dees plek
zeker de meutje waerd,
En juus hiej vèlt 't op
wo nemes 't verwach
es sjille getuge
van óngedach vääöl krach.

Riky

In de 'sjaersjtool'

Thei Derks

Een van de verhalen die verteld werden binnen de familie ging over mijn overgrootvader Gerardus Jacobs, in de volksmond Toeëntjes Gradus. Hij was als kantonnier of wegwerker bij de gemeente Belfeld werkzaam. Hij werd aangesteld voor het onderhoud van de weg die liep van ongeveer het huidige spoorviaduct via de Julianastraat, Kromme Hook, Maalbekerweg tot aan de Duitse grens. Door zware transporten, vooral het kleitransport, had de weg nogal te lijden.

Naast deze werkzaamheden was hij ook huiskapper. Het was heel gewoon dat mensen honderd jaar geleden bij iemand thuis, die goed met het scheermes en knipschaar kon omgaan, voor een paar centen hun haar lieten knippen en baard lieten scheren. Minstens eenmaal in de week ging men op bezoek bij zo'n huiskapper, al was het maar voor het afscheren van de baard.

Aangekomen bij het woonhuis van de huiskapper Toeëntjes Gradus ging men naar binnen door een lage deur, grote mensen moesten zich buigen om niet het hoofd te stoten aan de deurpost. Men kwam direct in het voorhuis waar gekookt en gehuisd werd. Hier stond de 'sjaersjtool'. De gasten namen plaats op de trap naar boven; naar gelang hun beurt zakten zij af. En wanneer zij dan met allen bij elkaar zaten en ieder zijn kleipijp rookte was de ruimte gauw geheel gevuld met rook. Degene die niet rookte, 'proemde' grofgesneden tabak. Na het kauwen van deze pruimtabak werd de tabak uitgespuugd. Soms gebruikte men daarvoor een speciaal bakje.

Zoals in de meeste huizen waren er geen houten of stenen vloeren maar een vloer van leem in het woonhuis. Op een wankel tafeltje lag het scheergerei, de 'sjaerreem' was

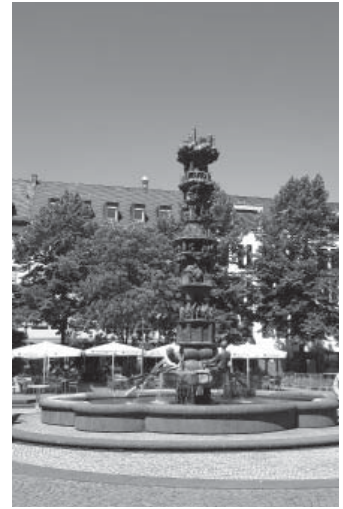
bevestigd aan het tafeltje. Daarvoor stond een krakende stoel voor de klanten met daarboven de petroleumlamp voor de verlichting. Veel licht was er niet tijdens het scheren, de 'hoeskapper' werkte dan ook vaak op gevoel. Als hij niet vaak genoeg het scheermes op de 'sjaerreem' zette dan kon het wel eens gebeuren dat er iemand met een 'versjanjeleerd gezicht' uit de scheerstoel kwam. Onder het scheren moest de klant het bakje met scheerschuim zelf vasthouden. Had iemand een gerimpelde huid dan werden er twee vingers in de mond gestoken om zo de rimpels glad te krijgen, zo ging het mes er gemakkelijker overheen.

De mensen kwamen vooral ook naar de 'sjaersalon' om het laatste nieuws te horen. De afgewerkte klanten bleven nog vaak een tijdje zitten om maar niets van het nieuws te missen. Niet zelden werden daarbij nog een paar 'sjnäpskes' door het keelgat gegoten. Op deze manier waren de klanten voor een paar centen geholpen en de 'hoeskapper' een paar centen rijker.

Het gezin Jacobs-Teeuwen voor hun huis in Geloo. Staande v.l.n.r. Jozef, Sybilla, Hermanus, Antoon Miggels, Maria, Anna, Aldegunda en Arnoldus. Zittend: Elisabeth Teeuwen, Gerard Jacobs (Toeëntjes Gradus).

Bron: familie verhalen Derks-Jacobs en 'In de sjaersalon' Giel Geraets, Swalmen.

Reis Koblenz

